

Βιολογική Κτηνοτροφία στην Ελλάδα με έμφαση στο Ν. Ξάνθης

Μ. Δημητρέλλου και Α. Παντέρα

Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, Τ.Ε.Ι. Λαμίας, 36100
Καρπενήσι

Περίληψη

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη βιολογική κτηνοτροφία στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι απαιτήσεις της βιολογικής κτηνοτροφίας, το ισχύον σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης καθώς και οι ενέργειες για την ένταξη σε αυτή. Επίσης, δίνονται στοιχεία για τη βιολογική κτηνοτροφία στην Ελλάδα και ειδικότερα για το νομό Ξάνθης. Τέλος, γίνεται συζήτηση για τα προβλήματα στα οποία πιθανώς οφείλεται η πτώση της βιολογικής κτηνοτροφίας στο νομό και προτάσεις για την αναστροφή του υπάρχοντος αρνητικού κλίματος.

Λέξεις κλειδιά: βιολογική κτηνοτροφία, Ξάνθη, πιστοποίηση

Εισαγωγή

Η Ελλάδα αποτελεί το σταυροδρόμι τριών διαφορετικών Ηπείρων, της Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το ότι είχε ελάχιστα επηρεαστεί από τους παγετούς στο παρελθόν, συνέβαλε στην ανάπτυξη μίας ποικιλίας οικοσυστημάτων που αποτελούνται από μεγάλο αριθμό φυτικών και ζωικών ειδών. Η παρουσία του ανθρώπου υπήρξε έντονη και συνέβαλε στη διαμόρφωση του σημερινού ελληνικού περιβάλλοντος. Σύμφωνα με το Le Houerou (1981), η κτηνοτροφία στη λεκάνη της Μεσογείου ασκείται ως ανθρώπινη δραστηριότητα από το 10.000 π.Χ. ενώ, σύμφωνα με τον Papanastasis (2009) τα δάση ήταν τα πρώτα οικοσυστήματα που επηρεάστηκαν από την κτηνοτροφία. Διαχρονικά και έως τον προηγούμενο αιώνα η κτηνοτροφία είχε πρωταρχικό σκοπό να ικανοποιήσει τις οικογενειακές ανάγκες των κτηνοτρόφων και σε μικρότερο βαθμό τη πώληση προϊόντων στην αγορά.

Στη σύγχρονη εποχή, τα συνεχή διατροφικά σκάνδαλα και οι κρίσεις που συνέβησαν στη χώρα μας αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο, είχαν ως αποτέλεσμα την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και την αύξηση της ζήτησης σε προϊόντα ποιότητας. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα στην ελληνική κτηνοτροφία να προβάλλει τα προϊόντα της, αλλά και να βελτιστοποιήσει την ανταγωνιστικότητά της. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου με φιλικές προς το περιβάλλον δράσεις. Ειδικότερα, θα πρέπει, μετά την αναβάθμιση και πιστοποίησης της ποιότητας των ελληνικών κτηνοτροφικών προϊόντων, να δημιουργηθούν επώνυμα προϊόντα τα οποία θα καλύπτουν τις ανάγκες όχι μόνο της εγχώριας αλλά και της διεθνούς αγοράς. Οι καλύτερες τιμές πώλησης που θα έχουν τα προϊόντα αυτά θα συνεισφέρουν στην αύξηση του εισοδήματος των κτηνοτρόφων, ειδικά στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας μας προσφέροντας κίνητρα ενάντια στην αστυφιλία. Στην Ελλάδα τα συστήματα εκτροφής που εφαρμόζονται ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στις απαιτήσεις της παραγωγής βιολογικών προϊόντων βάσει του Καν (ΕΚ) 1804/99.

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η παρουσίαση της μέχρι τώρα πορείας της βιολογικής κτηνοτροφίας στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα δίνονται πληροφορίες για αυτό το είδος

εκτροφής, στοιχεία σχετικά με την άσκησή του στις επιμέρους περιφέρειες και ειδικότερα στο νομό Ξάνθης.

Κανόνες που αφορούν τη Βιολογική Κτηνοτροφία

Σύμφωνα με το Βρόντσο (2006), οι κανόνες για την παραγωγή βιολογικών φυτικών προϊόντων έχουν θεσμοθετηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον Καν (ΕΟΚ) 2092/91 και επεκτάθηκαν στη ζωική παραγωγή με τον Καν (ΕΚ) 1804/99 και είναι κοινές σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και σε αρκετές τρίτες χώρες. Σύμφωνα με τον ίδιο συγγραφέα, με τον όρο «βιολογικό» ο καταναλωτής διασφαλίζεται ότι τα προϊόντα με τη σχετική σήμανση ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες προδιαγραφές που περιγράφονται στους Κανονισμούς. Επίσης, δεν επιτρέπεται σε προϊόν να πωλείται ή να διαφημίζεται ως βιολογικό αν δεν ακολουθήθηκαν στην παραγωγή αλλά και στη σήμανσή του οι θεσμοθετημένοι κανόνες ελέγχου και πιστοποίησης που επιβάλλουν οι σχετικοί κανονισμοί. Συγκεκριμένα, υπάρχουν κανόνες που αφορούν τη μετατροπή συμβατικών κτηνοτροφικών μονάδων σε βιολογικές, την καταγωγή των ζώων, τους χώρους βόσκησης και τις σταβλικές εγκαταστάσεις, τη διατροφή, τις κτηνιατρικές φροντίδες, τη διαχείριση των αποβλήτων, τη μεταποίηση, καθώς και τις υποχρεώσεις των παραγωγών. Από τον Καν(ΕΚ) 1804/99 καλύπτονται τα βοοειδή (συμπεριλαμβανομένων των ειδών βουβάλου και βίσονα), χοίροι, αιγοπρόβατα, ιπποειδή, πουλερικά και μελίτσια..

Σύμφωνα με τον παραπάνω Κανονισμό και όπως παρουσιάζονται αναλυτικά στον ιστοχώρο της ΔΗΩ (2010α), ένα προϊόν για να πωληθεί ως βιολογικό θα πρέπει να έχει περάσει μία απαραίτητη περίοδος μετατροπής (βιολογικής εκτροφής), η οποία κυμαίνεται ανάλογα προς το είδος του ζώου. Σχετικά με την καταγωγή των ζώων, όλα τα ζώα που υπάρχουν στη μονάδα θα πρέπει να μετατραπούν (ή να απογραφούν??) ενώ θα πρέπει να προέρχονται από βιολογικές εκτροφές. Επιτρέπεται η είσοδος στο βιολογικό κοπάδι ενός ποσοστού θηλυκών ζώων που δεν έχουν γεννήσει και που προέρχονται από συμβατικές εκτροφές σε ορισμένο ποσοστό, ενώ επιτρέπεται η είσοδος αρσενικών ζώων αναπαραγωγής από συμβατικές μονάδες. Υπάρχουν ορισμένοι κανόνες που αφορούν τους χώρους βόσκησης, ανάλογα προς το είδος του ζώου και το ελάχιστο βάρος τους, όσον αφορά το διαθέσιμο χώρο εντός των κτιρίων αλλά και στον υπαίθριο χώρο άσκησης. Στο βιολογικό τρόπο εκτροφής τα ζώα τρέφονται με ζωοτροφές βιολογικής παραγωγής. Η διαχείριση των λυμάτων διέπεται από ορισμένους κανόνες ανάλογα με το είδος του εκτρεφόμενου ζώου και την ηλικία του. Υπάρχουν ορισμένοι κανόνες που αφορούν τις κτηνιατρικές επεμβάσεις και αφορούν τη χρήση θεραπευτικών προϊόντων και ουσιών. Τέλος, υπάρχουν κανόνες που αφορούν την αναπαραγωγή των ζώων, τη μεταφορά τους καθώς και τον τρόπο εξαγωγής του μελιού.

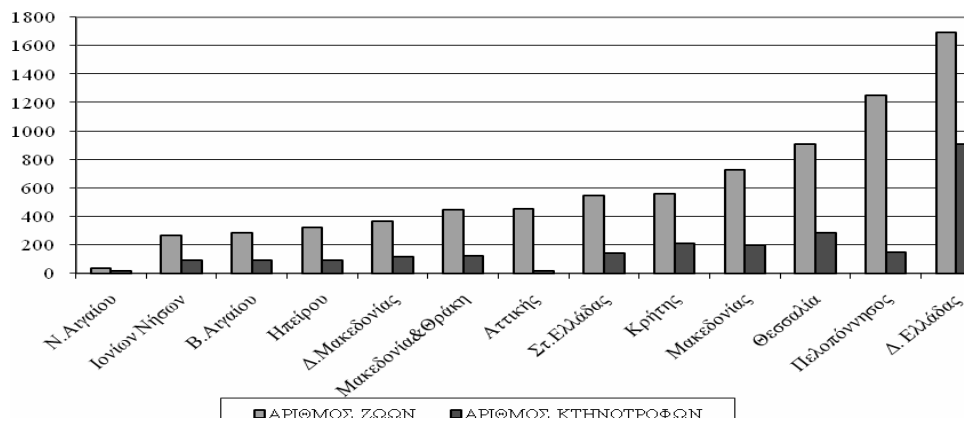
Στη χώρα μας υπάρχουν εγκεκριμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί με σκοπό τον έλεγχο και πιστοποίηση των βιολογικών προϊόντων. Οι οργανισμοί αυτοί είναι οι (ΥπΑΑΤ 2010α): 1. ΔΗΩ, 2. GREEN CONTROL ΕΛΕΓΧΟΣ-ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ-ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ-ΘΩΜΑΣ ΜΙΣΑΗΛΙΔΗΣ ΟΕ, 3. ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕ, 4. ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Α.Ε., 5. ΒΙΟΕΛΛΑΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΕ, 6. LACON ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕ- LACON HELLAS, 7. Q WAYS ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ Α.Ε. 8. GMCert ΝΑΟΥΜ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ- ΚΟΥΝΤΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΕ, 9. Α CERT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, 10. ΦΙΛΙΚΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ Α.Ε. και 11. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ & ΣΙΑ Ε.Ε- IRIS. Αρχή ελέγχου για την έγκριση και επίβλεψη των οργανισμών αυτών είναι ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (ΟΠΕΓΕΠ).

Στην Ελλάδα οι αρμόδιες αρχές για τον τομέα βιολογικής Γεωργίας και κτηνοτροφίας είναι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Διεύθυνση Βιολογικής Γεωργίας

(Τμήμα βιολογικών προϊόντων φυτικής προέλευσης και Τμήμα βιολογικών προϊόντων ζωικής προέλευσης), και ο Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π.

Βιολογική κτηνοτροφία στην Ελλάδα

Από τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥπΑΑΤ 2010β) για το 2007 είχαν δηλωθεί για βιολογική εκτροφή 25.102 βοοειδή, 175.004 χοίροι, 408.576 πρόβατα, 388.508 γίδες, 159.323 πουλερικά και 9.557 μελίσσια (κυψέλες). Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, τα πρόβατα έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο βιολογικής εκτροφής με λιγότερο διαδεδομένο τα βοοειδή.

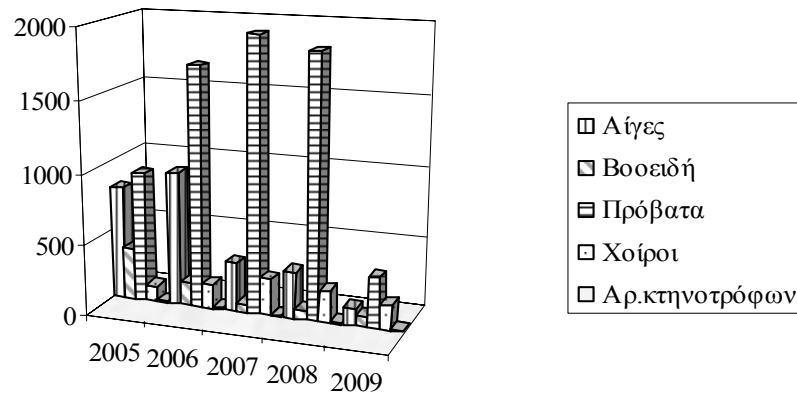
Εικόνα 1. Αριθμός κτηνοτρόφων και ζώων (χιλιάδες) βιολογικής κτηνοτροφίας ανά περιφέρεια για το έτος 2007.

Στην εικόνα 1 καταγράφονται σε αύξουσα σειρά ο αριθμός βιολογικών ζώων (σε χιλιάδες) και των κτηνοτρόφων της Ελλάδος, ανά Περιφέρεια (ΥπΑΑΤ 2010β). Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος έχει τη μεγαλύτερη εκτροφή Βιολογικών Ζώων με ποσοστό 21% σε αντίθεση με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου που το ποσοστό της αγγίζει το 0% (0,47%). Αναλογικά, ο μεγαλύτερος αριθμός κτηνοτρόφων που ασκούν βιολογική κτηνοτροφία βρίσκονται στη Δ. Ελλάδα και ο μικρότερος στην Περιφέρεια Ν. Αιγαίου. Τα ποσοστά αυτά φαίνεται να αποτελούν το συνδυασμένο αποτέλεσμα των ακόλουθων παραγόντων: έκταση της κάθε περιφέρειας, ανάπτυξη της αγροτικής δραστηριότητας, φυσικές συνθήκες αλλά και την πρόσβασή της στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα όπως είναι η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η Λάρισα κ.ά. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι οι περιφέρειες Ηπείρου, Δ. Μακεδονίας και Μακεδονίας-Θράκης, ενώ πληρούν όλα τα κριτήρια που αναφέρθηκαν παραπάνω, έχουν χαμηλά ποσοστά βιολογικής κτηνοτροφίας. Ειδικά για την περιφέρεια Ηπείρου, (προσωπική επικοινωνία με κτηνοτρόφους της περιφέρειας), ανέφεραν ως προβλήματα τη δυσκολία στην προώθηση των προϊόντων τους και τις χαμηλές τιμές στις οποίες αυτοί αναγκάζονται να πωλούν τα προϊόντα τους στην τοπική αγορά.

Βιολογική κτηνοτροφία στο νομό Ξάνθης

Στο ν. Ξάνθης η καταγεγραμμένη βιολογική κτηνοτροφία ξεκινά από το 2005. Η πιστοποίηση των προϊόντων γίνεται από τις εταιρείες πιστοποίησης ΔΗΩ και ΒΙΟ Ελλάς. Πιο συγκεκριμένα για το ν. Ξάνθης το μεγαλύτερο μέρος των βιολογικά εκτροφόμενων ζώων είναι τα πρόβατα και ακολουθούν οι αίγες (Εικόνα 2). Είναι ενδιαφέρον ότι το 2007 ο αριθμός των αιγών μειώθηκε σχεδόν κατά 1/3 σε σχέση με το 2006 και 2005, περίπου στο μισό τα βοοειδή, ενώ από την άλλη πλευρά ο αριθμός των προβάτων αυξήθηκε ελαφρά ενώ ο αριθμός των χοίρων σχεδόν διπλασιάστηκε. Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ο αριθμός κτηνοτρόφων μειώθηκε σχεδόν στο μισό το 2007 σε σχέση με το 2006, στα επίπεδα του 2005. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι το τελευταίο έτος στο οποίο υπήρξε

σχετικό πρόγραμμα επιδοτήσεων ήταν το 2006 οπότε δικαιολογείται κατά πολύ η πτώση που εμφανίζεται στο γράφημα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία (ΔΗΩ 2010β), το ύψος ενίσχυσης σε ευρώ φθάνει έως τα 27 ευρώ ανά ζώο για αίγες και πρόβατα, τα 339 ευρώ για βοοειδή γαλακτοπαραγωγής και τα 166 ευρώ για βοοειδή κρεατοπαραγωγής.

Εικόνα 2. Αριθμός βιολογικά εκτρεφόμενων ζώων και αριθμός κτηνοτρόφων στο ν. Ξάνθης

Η κατάσταση καταγράφεται ακόμη πιο απογοητευτική στα επόμενα έτη και πιθανώς να οφείλεται στην απροθυμία των κτηνοτρόφων να διατηρήσουν βιολογική εκτροφή χωρίς την ύπαρξη κάποιας επιδότησης. Χαρακτηριστικά της απογοήτευσης των κτηνοτρόφων είναι τα ποσοστά βιολογικών ζώων που δηλώθηκαν το 2009 σε σχέση με το 2005: λιγότερο από το 1/6 των αγών, το 1/5 των βοοειδών, περίπου το 1/3 των προβάτων, αλλά αύξηση των χοίρων κατά 1/2. Ο δε αριθμός κτηνοτρόφων από 9 το 2005, το 2009 έπεσε στους 6.

Τα παραπάνω αποτελέσματα δεν είναι τα αναμενόμενα καθώς ο νομός πληροί πολλές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και ειδικά της βιολογικής. Από το σύνολο της έκτασης του νομού, περίπου το 27% είναι γεωργική γη, το 2,9% βοσκότοποι πεδινής περιοχής ενώ το 63% δάση και δασικές εκτάσεις (Νομαρχία Ξάνθης 2010). Ορισμένες από τις εκτάσεις αυτές, στα πλαίσια της αγροδασοπονίας και ύστερα από την ανάλογη λιβαδοπονική μελέτη αλλά κυρίως με την κατάλληλη ενημέρωση και εκπαίδευση των κτηνοτρόφων, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη βιολογική εκτροφή ζώων. Η απασχόληση με την κτηνοτροφία θα πρέπει να διαδοθεί περισσότερο καθώς σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΑ (ΕΣΑ 2010α), για το πρώτο τρίμηνο του 2010, η ανεργία στην Περιφέρεια αυξήθηκε από 10,6% το 2009 σε 14,2 το 2010 άρα θα μπορούσαν να απασχοληθούν περισσότεροι στον πρωτογενή τομέα. Σύμφωνα επίσης με την ΕΣΑ (2010β), ο πληθυσμός στο νομό Ξάνθης δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά διαχρονικά από το 1991 έως το 2008 και παρουσιάζει μόνο μία ελάχιστη αύξηση. Συγχρόνως το 25% πληθυσμού δηλώνει ότι απασχολείται στον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας «Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία» και οι υπόλοιποι σε άλλους κλάδους. Επίσης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο νομό δραστηριοποιείται η εταιρεία «Ροδόπη- Βιομηχανία Γάλακτος Ξάνθης ΑΕ» η οποία παράγει τυρί φέτα με ένδειξη ΠΟΠ (Agrocert 2010) και η οποία απορροφά το γάλα των κοπαδιών της περιοχής.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι στο νομό υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και ειδικά της βιολογικής κτηνοτροφίας αλλά αυτό μέχρι τώρα δεν έχει συμβεί. Η εταιρεία πιστοποίησης ΒΙΟΕλλάς μας ενημέρωσε ότι ως αιτίες αναφέρονται οικονομικοί λόγοι αλλά και η δυσκολία τήρησης των απαιτήσεων του Κανονισμού για τη βιολογική κτηνοτροφία από τους παραγωγούς. Επίσης, δεδομένου ότι οι επιδοτήσεις για τους κτηνοτρόφους που συμμετέχουν στο σχετικό πρόγραμμα θα λήξουν το 2011, θα είναι ενδιαφέρουσα η εξέλιξη της βιολογικής κτηνοτροφίας στο νομό και ελπίζουμε

να μη συνεχιστεί η πτωτική πορεία της. Ο κος Φραγκόπουλος, υπεύθυνος για τον Τομέα Βιολογικής κτηνοτροφίας της Διεύθυνσης Γεωργίας του ν. Ξάνθης, ανέφερε (προσωπική επικοινωνία) ότι, παρά την ύπαρξη πιστοποιημένου σφαγείου για ζώα βιολογικής εκτροφής, υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στον τομέα όπως είναι οι υψηλές τιμές των ζωοτροφών, η έλλειψη βοσκοτόπων, η χαμηλή διάθεση των προϊόντων ως βιολογικά και η έλλειψη ειδικού συσκευαστηρίου.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Η Ελλάδα, λόγω του κλίματος, των φυσικών της πόρων και της τοπογραφίας της αποτελεί ιδανικός χώρος για την εφαρμογή και περαιτέρω ανάπτυξη της βιολογικής κτηνοτροφίας. ο γεγονός ενισχύει και η αυξανόμενη ζήτηση για ποιοτικά προϊόντα από τους καταναλωτές, Παρά ταύτα, το συγκεκριμένο και πολλά υποσχόμενο σύστημα εκτροφής των ζώων δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, ενώ σε ορισμένες περιοχές φαίνεται να είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο, σε άλλες όπως είναι ο νομός Ξάνθης παρουσιάζει πτωτική πορεία. Πιθανώς να υπάρχει έλλειψη στην ενημέρωση και στην εκπαίδευση των κτηνοτρόφων και ειδικά των νέων αλλά κυρίως στην οργάνωσή τους για τη διάθεση των προϊόντων τους.

Η μετατροπή της εκτατικής κτηνοτροφίας σε βιολογική μπορεί να γίνει εύκολα και μπορεί να συμβάλει σε μία βιώσιμη ανάπτυξη καταπολεμώντας την ανάγκη εισαγωγής προϊόντων από χώρες του εξωτερικού, αυξάνοντας το εισόδημα των κατοίκων ορεινών και ημιορεινών περιοχών μειώνοντας την αστυφιλία και την ανεργία, βελτιώνοντας το επίπεδο ζωής στην επαρχία. Στα πλαίσια αυτά, το κράτος θα πρέπει να συνεχίσει την ενίσχυση των κτηνοτρόφων που ασκούν βιολογική κτηνοτροφία, να εκπαιδεύσει και να ενισχύσει τους νέους κτηνοτρόφους με οικονομικά κίνητρα αλλά την απαραίτητη τεχνογνωσία. Τέλος, η απογοήτευση που φαίνεται στους κτηνοτρόφους να ισχύει στο νομό Ξάνθης θα πρέπει να διερευνηθεί και να γίνουν προσπάθειες αναστροφής αυτής.

Αναγνώριση βοήθειας

Οι συγγραφείς ευχαριστούν τις κυρίες Γεωργιάδη από τη ΔΗΩ και Κασσιδόκωστα από τη ΒΙΟΕλλάς για τα στοιχεία βιολογικής κτηνοτροφίας που αφορούσαν τα έτη 2008 και 2009.

Βιβλιογραφία

- Agrocert 2010. Οργανισμός πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων. <http://www.agrocert.gr/pages/mitrooIn.asp?mID=649>. Εύρεση την 25-5-2010.
- Le Houerou, H.N., 1981. Impact of man and his animals on Mediterranean vegetation. Mediterranean-Type Shrublands, Elsevier Sci. Publ. Co. N.Y. pp. 479-521.
- Βρόντσος,Α. 2006 ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ 2000–2006. www.siatistanews.gr/name/biolkalbro.rtf. Εύρεση την 25-5-2010.
- ΔΗΩ, 2010α. Προδιαγραφές κτηνοτροφίας. http://www.dionet.gr/10/pro_bio_ktino_10.htm, 03/2010. Εύρεση την 25-5-2010.
- ΔΗΩ. 2010β. Ύψος ενισχύσεων - Συγκεντρωτικός Πίνακας <http://www.dionet.gr/09/epidotiseis/epidotiseis.doc>. Εύρεση την 25-5-2010.
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΣΑ) 2010α. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Α' Τρίμηνο 2010. http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/PressReleases/A0101_SJO01_DT_QQ_01_2010_01_F_GR.pdf. Εύρεση την 25-5-2010.
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΣΑ) 2010β. Υπολογιζόμενος Πληθυσμός στην Ελλάδα. http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1602/Other/A1602_SPO18_TS_AN_00_1991_00_2008_06_F_GR.pdf. Εύρεση την 25-5-2010.
- Νομαρχία Ξάνθης 2010. Γενικά στοιχεία για τον Νομό Ξάνθης http://www.xanthi.gr/index.php?tmp=2&path=1131_1176. Εύρεση την 25-5-2010.

Papanastis V.P., 2009. Grazing value of mediterranean forests. In: «Modelling, Valuing and Managing Mediterranean Forest Ecosystems», M. Palahi, Y. Birot, F. Bravo, E. Goritz (eds.), EFI proceedings No. 57, pp. 7-15.

ΥπΑΑΤ 2010α. Εγκεκριμένοι Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας. http://www.minagric.gr/greek/biol_kthn_organismoi.html Εύρεση την 25-5-2010.

ΥπΑΑΤ 2010β, Στατιστικά ζώων. <http://www.minagric.gr/greek/data/TELIKO2007.xls> στατιστικά ζώων. Εύρεση την 25-5-2010.

Organic husbandry in Greece with special emphasis in the Prefecture of Xanthi (NE Greece)

M. Dimitrellou and A. Pantera

Department of Forestry and Management of Natural Environment, Technological Education Institute of Lamia, 36100 Karpenisi, Greece

Summary

This article presents some information on organic husbandry in Greece. Specifically, information is given on the rules applied for organic husbandry, the current system of inspection and certification as well as the actions to integrate a traditional farm on it. It also presents data on organic husbandry in Greece in general and particularly in the prefecture of Xanthi. Finally, the problems that probably caused the decline of organic husbandry in the county are discussed and suggestions are given for reversing the current negative trend.

Key words: organic farming, Xanthi, certification